

**THE LIBRARY OF ROMANIAN ACADEMY,
TIMISOARA BRANCH – PROMOTER OF CULTURE,
RESEARCH AND EDUCATION**

**LA BIBLIOTHÈQUE DE L'ACADÉMIE ROUMAINE,
FILIALE DE TIMISOARA – PROMOTEUR DE LA CULTURE,
DE LA RECHERCHE ET DE L'ÉDUCATION**

**BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE, FILIALA TIMIȘOARA
– PROMOTOR AL CULTURII, CERCETĂRII ȘI EDUCAȚIEI**

Viviana MILIVOIEVICI,

Academia Română – Filiala Timișoara,
Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”
B-dul Mihai Viteazu, nr. 24, Timișoara, România
viviana.poclid@yahoo.com

Abstract

The Library of the Romanian Academy, Timisoara Branch is a heritage-building, unfortunately being more and more deteriorated in time. Nevertheless nowadays, the building is undergoing a process of renovation and rehabilitation.

The profile of the library is encyclopedic, of outstanding academic and research nature. Since 1990, the Scientific Research Base of Timisoara has become a Branch of the Romanian Academy, so that the initial library becomes the Library of the Timisoara Branch of the Romanian Academy.

The Library can be considered a heritage of Banat's spirituality and, at the same time, a promoter of culture, research and education.

Résumé

La bibliothèque de l'Académie Roumaine, Filiale de Timisoara, est un patrimoine, mais qui, avec le temps, ce patrimoine a été de plus en plus altéré. Actuellement elle est en train de rénovation.

Le profil de la bibliothèque est encyclopédique de niveau supérieur, avec un caractère académique et de recherche. À partir de 1990, la Base de Recherches Scientifiques de Timisoara est devenue la Filiale de l'Académie Roumaine.

Elle peut être considérée comme patrimoine de la spiritualité de Banat et, en même temps, un promoteur de la culture, de la recherche et de l'éducation.

Rezumat

Biblioteca Academiei Române, Filiala Timișoara este o clădire-patrimoniu, dar care a fost alterată tot mai mult, o dată cu trecerea timpului. Însă, astăzi, este în plin proces de renovare și reabilitare.

Profilul bibliotecii este enciclopedic de nivel superior, cu caracter academic și de cercetare. Din anul 1990, Baza de Cercetări Științifice din Timișoara s-a transformat în Filiala Academiei Române, astfel că biblioteca bazei devine Biblioteca Filialei Timișoara a Academiei Române.

Aceasta poate fi considerată un patrimoniu al spiritualității bănățene și, totodată, un promotor al culturii, cercetării și educației.

Key words: *library, patrimony, culture, research, education*

Mots-clés: *bibliothèque, patrimoine, culture, recherche, éducation*

Cuvinte cheie: *biblioteca, patrimoniu, cultură, cercetare, educație*

Introducere

Bibliotecile sunt adevărate „ocean ale scrierilor” și nimănui nu-i este îngăduit să treacă prin viață fără să se „adape” din acest izvor nesecat al cunoștințelor. Bibliotecile sunt cartea de vizită a unei națiuni, fața ei spirituală. Numai cărțile care se păstrează în biblioteci, personale sau publice, citindu-se și recitindu-se, „formează cultura unui om, și deci cultura unei țări.” (ELIADE, 2001, p. 177)

Biblioteca Academiei Române, Filiala Timișoara, situată pe strada Episcop Augustin Pacha, la nr. 7, este pe lista monumentelor istorice, alcătuită în anul 2010. Imobilul are o frumusețe arhitecturală aparte, fiind o clădire-patrimoniu, dar care a fost alterată tot mai mult, o dată cu trecerea timpului. Din păcate, în decursul timpului, imobilul care adăpostește biblioteca a fost foarte afectat de umiditate și de lipsa constantă a reparațiilor, încât a ajuns o ruină. Totuși, o speranță mai există. Începând cu anul 2016, Biblioteca Academiei din Timișoara a intrat într-un amplu proces de restaurare, iar lucrarea se realizează cu fonduri alocate de Academia Română, după cum precizează Președintele de onoare al Filialei Timișoara a Academiei Române, Acad. Păun Ion Otiman.

Scurt istoric

În anul 1886, Prefectura construiește imobilul de pe strada Lonovits, nr. 8 (azi, Episcop Augustin Pacha, nr. 7), cu destinația de a servi unui scop public. Proiectul clădirii a fost realizat de arhitectul timișorean Jakob Klein, în stilul Renașterii germane, iar investiția a costat în total 31.000 de florini.

La 29 august 1891 a fost inaugurată această clădire, pentru a găzdui colecțiile Societății de Istorie și Arheologie, societate fondată în 1872, de Ormós Zsigmond. Ormós a început colectarea obiectelor muzeistice, prin achiziții și donații. Aceste obiecte au constituit baza societății de Istorie și Arheologie și, mai târziu, a Muzeului Banatului. În 1882, în calitate de prefect al Comitatului Timiș, Ormós Zsigmond a lansat o chemare de subvenție pentru clădirea muzeului, căutând să atragă cât mai mulți membri fondatori. Însă, din cauza creșterii numărului de exponate, la data terminării, clădirea a devenit neîncăpătoare.

Astfel, clădirea primește o nouă destinație, din 1941 funcționând aici Biblioteca Comunală, iar din 1953, Biblioteca Academiei, Filiala Timișoara. La 1 septembrie 1951 s-a constituit nucleul bibliotecii în cadrul Bazei de Cercetări Științifice din Timișoara, însă nu deținea autonomie bugetară. La 18 februarie 1953, aceasta devine unitate cu autonomie bugetară (cf. HCM nr. 466), iar din 1 martie 1953, biblioteca funcționează sub denumirea Biblioteca Bazei de Cercetări Științifice din Timișoara, cu profil preponderent științific și tehnic. O lună mai târziu, la 1 aprilie 1953, la Timișoara, pe strada Paris, nr. 1, se înființează o filială a Institutului de Studii Româno-Sovietice, iar în 1956, Biblioteca Bazei de Cercetări Științifice fuzionează cu biblioteca institutului.

În 1970, printr-o decizie a Prezidiului Academiei Române, s-a definit profilul bibliotecii: enciclopedic de nivel superior, cu caracter academic și de cercetare, urmând ca, din 1990, Baza de Cercetări Științifice din Timișoara să se transforme în Filiala Academiei Române, astfel că biblioteca bazei devine Biblioteca Filialei Timișoara a Academiei Române.

În decursul timpului, basoreliefurile de pe clădire au dispărut, doar statuia Minerva a mai rezistat timpului. Pe frontispiciul clădirii se află statuia Atenei (Minerva) cu coif și scut. Statuia de bronz are o înălțime de 2,25 metri și a fost executată la Viena. Pe vremuri au existat, lângă statuie, câteva pe plăci de marmură pe figurau următoarele nume: J. J. Winckelmann (fondatorul

arheologiei clasice), Titus Livius (istoric), Herodot (părintele istoriografiei), Antonio Bonfini (istoriograful regelui Matei Corvin), Theodor Mommsen (istoric și jurnalist), Ferencz Pulszky (arheolog, istoric de artă, directorul Muzeul Național Ungar) și Miklos Istvanffy (istoric și politician maghiar). Toate acestea au dispărut în 1940. Poarta este sculptată în lemn de stejar, iar în holul de la intrare se află o placă de marmură pe care stă scris în limba maghiară: „Să vestească nepieritorul atașament și recunoștință al Asociației Muzeale de istorie și arheologie din Ungaria de Sud față de Onorabilul Ormós Zsigmond sen. Fondatorul și Președintele său pe viață precum și cel mai darnic Protector și Donator al său. Hot.7 a adunării generale festive de deschidere din 29 august 1891”. Ormós a fost o importantă personalitate bănățeană a acelor vremuri, fost prefect al județului Timiș. (BOTH, 2016, www.adevarul.ro)

Patrimoniu al spiritualității bănățene

În momentul de față, Biblioteca Academiei Române din Timișoara adăpostește peste 180.000 de volume, dar fondul de carte este în continuă creștere. S-a constituit Fondul Culturii Bănățene, iar diverși oameni de știință pot să doneze cărți. Spre exemplu, scriitorul Ion Marin Almăjan și-a donat întreaga bibliotecă sau academicianul Costa Roșu, care a donat peste 5000 de volume și manuscrise. S-au constituit astfel fonduri speciale.

Totodată, donațiile generoase de carte venite dinspre Academia Română îmbogățesc, an de an, zestrea culturală și științifică a bibliotecii. Printre acestea se numără și valoroasa colecție „Opere fundamentale”, coordonată de academicianul Eugen Simion.

Pe de altă parte, „Cartea de patrimoniu” are, în colecția Bibliotecii Filialei din Timișoara a Academiei Române, o valoare inestimabilă.

Acest fond al patrimoniului spiritualității bănățene este compus din cinci fonduri speciale: cărți și manuscrise ale autorilor din Banat; cărți și manuscrise ale unor autori din afara provinciei, care se referă la Banat; fonduri individuale ale unor scriitori, cercetători, oameni de știință și cultură din Banat; fonduri individuale, constituite prin donații ale academicienilor bănățeni; donații ale unor persoane individuale conținând obiecte și valori culturale și artistice referitoare la Banat.

Conform raportului pe anul 2015 (DAVID, 2015, www.acad-tim.tm.edu.ro), în decursul anului s-au demarat ample activități de primenire a patrimoniului, renunțând la o serie de documente depășite din punct de vedere moral și fizic. „La sfârșitul celui de al treilea trimestru al anului 2015, gestiunea instituției s-a ridicat la 344.356 de unități de bibliotecă, dintre care 259.073 de periodice și 85.283 de cărți în valoare totală de 229.291 de lei, alcătuind 188.791 de volume. Patrimoniul bibliotecii a sporit cu 323 de unități (166 de periodice și 157 de cărți), în valoare de 6.374,01 de lei, acestea provenind din: cumpărări: un volum în valoare de 855,00 de lei (abonament la Monitorul Oficial al României, partea I); donații: Editura Academiei Române București (cărți și periodice), Biblioteca Academiei Române (cărți și periodice), Fondul Monetar Internațional (periodice), persoane fizice (cărți și periodice), precum și donații prin Journal Donation Project (periodice); schimbul revistei „Revue Roumaine de Morphologie et Embryologie” (periodice). Prin schimbul internațional se efectuează recepția publicațiilor trimise de parteneri în contrapartidă cu revistele „Revue Roumaine de Morphologie et Embryologie” și „Revue Roumaine de Mecanique Appliquée”.

Expediția publicațiilor menționate a fost întreruptă în 1988, din lipsa fondurilor pentru taxele poștale de expediție. Publicațiile intrate în inventar, în acest an, au fost prelucrate, cotate topografic și clasificate zecimal. De asemenea, au fost redactate fișele de evidență și s-a completat catalogul de carte și periodice cu 48 de cote noi; totodată, s-a realizat și clasificarea CZU, prilej cu care s-au evidențiat alte 166 de poziții în catalogul alfabetic și sistematic de periodice. Biblioteca a înregistrat 14 cititori noi, în timp ce utilizatorii tradiționali au consultat și împrumutat 628 de documente. Bibliotecile de secție au evidențiat 32.648 de unități, reprezentând 11.132 cărți și 11.516 periodice. În vederea sporirii patrimoniului și punerea la dispoziția utilizatorilor a unor documente cât mai variate, tot în acest an, s-a inițiat o nouă colecție, titrată „Patrimoniul spiritualității bănățene”, prin

care se urmăresc, cu precădere, trei obiective: constituirea unui fond de carte de tip banatică; organizarea unui punct muzeistic destinat scriitorului bănăţean și punerea la dispoziția cercetătorilor științifici, istoricilor literari și ai presei, profesorilor universitari și academicienilor utile și compacte instrumente de lucru.” (Idem)

Pe de altă parte, personalul Bibliotecii Academiei din Timișoara s-a implicat într-o serie de manifestări culturale și științifice organizate de Filiala Timișoara a Academiei Române: Ziua Culturii Naționale, Zilele Academice Timișene, simpozioane științifice naționale și internaționale, lansări de carte și diverse expoziții.

Concluzionând, putem spune că biblioteca și cartea sunt „acele lucruri care au – sau ar trebui să aibă – un rol principal în viața unui om sau a unei națiuni.” (ELIADE, 2001, 172)

Biblioteca Academiei Române, Filiala Timișoara

înainte de renovare

după renovare

Bibliografie

BOTH, Ștefan, *Bătrâna Bibliotecă a Academiei din Timișoara se transformă într-un spațiu viu. Va avea și o ceainărie gen „Cărturești”*, în „Adevărul”, 16 februarie 2016. Disponibil la: www.adevarul.ro/locale/timisoara

DAVID, Ioan, *Sinteză a raportului anual – 2015*. Disponibil la: http://acad-tim.tm.edu.ro/ARFT_Raport_Activitate_2015.pdf

ELIADE, Mircea, *50 de conferințe radiofonice, 1932-1938*, București, Editura Humanitas, Editura Casa Radio, 2001